

som den højtærede Minister nys gentog, vil man skønne, at Opgaverne er meget store, og at de kræver store Midler; men Opgaverne er ikke for store for os. Jeg er enig med den sidste ærede Taler i, at det er af stor national Betydning for os, at vi ikke skyder det, her er Tale om, fra os, men vi maa ogsaa gøre os klart, at Rigsdag og Regering herved har givet sig ind paa en Vej, hvor man ikke maa gaa tilbage, men kun tænke paa at gaa frem.

Det vil ikke være nødvendigt her at gennemgaa i Enkeltheder, hvor omfattende Opgaven er. Der er jo her ikke alene Tale om de videnskabelige Arbejders Fremme her i Landet, men ganske særlig vil Forbindelsen med udenlandsk Videnskab kræve et stort Arbejde. Det er ikke nok med, at Fonden støtter dansk Videnskab, saaledes at der her i Danmark kan udføres betydelige videnskabelige Arbejder, derved at Videnskabsmænd kan ofre deres Kræfter paa Videnskaben, medens Forholdet nu meget ofte er det, at den, der har begyndt at vise fremragende Evner, nødes til for at skaffe sig Opholdet at give sig af med et dagligt Arbejde, som i høj Grad hemmer det videnskabelige Arbejde og formindsker Udsigten til at udrette det selvstændige. Hvis det er muligt ad den Vej at stille Midler til Raadighed for enkelte fremragende yngre Videnskabsmænd, saa at de kan ofre sig for videnskabelige Arbejder, er det en Opgave, vi ikke kan vise fra os. Vi kan i denne Sammenhæng ikke undgaa at mindes den Betydning for dansk Videnskabs Udvikling, som Carlsberg-Fonden har haft, denne Fond, der er skabt ved en enkelt Privatmands Initiativ og Gaver; uden den vilde dansk Videnskab i mangfoldige Henseender have staaet ringere og svagere end Tilfældet er. Hvis man dermed sammenligner, hvad Staten yder gennem sine Lønninger til Højskolerne, er Forholdet i Virkeligheden det, at Staten har en stor Gæld at indløse, og jeg betragter dette Lovforslag kun som et Afdrag paa denne Gæld, altsaa som en Begyndelse. Og dette saa meget mere, som der nu f. Eks. fra Ordføreren for Venstre (Bojsen) er blevet henpeget paa det Tilsagn, kan man sige, som blev givet fra flere Sider, da de vestindiske Øer blev solgt og 90 Mill. Kr. ad

denne Vej blev stillet til Raadighed for den danske Stat; det blev nemlig den Gang fremhævet, at det ikke var Meningen, at disse Midler simpelthen skulde gaa ind i Statskassen og forsvinde i denne, men at man maatte ønske, at de anvendtes til Løsningen af store nationale Opgaver. Jeg haaber, at man ikke vil betragte dette Løfte som indløst alene ved, at en saa forholdsvis lille Brøkdel af de vestindiske Millioner stilles til Raadighed for nationale Formaal, som det vilde være, hvis man nu nøjedes med af de 90 Millioner at anvende 5 Millioner til den Opgave, som Lovforslaget her omhandler.

Jeg erkender, at 250 000 Kr. om Aaret ser ud til at være en ret betydelig Sum, og det er jo ogsaa en god Begyndelse, men det vil nok vise sig, at større Summer tiltrænges til de Opgaver, som her bliver Tale om. Jeg tror ikke, at Regering og Rigsdag kan slaa sig til Taals med, at her er sket noget meget stort; her er i Virkeligheden kun sket det nødvendige, og jeg haaber, at man vil være opmærksom paa Nødvendigheden af at udvide Fonden, naar den Tid kommer, da man skal tage endelig Bestemmelse om Anvendelsen af de 90 Mill. Kr., der indkom ved Salget af de vestindiske Øer.

Jeg synes, at det er heldigt, at Fonden har faaet Navn efter de to berømte danske Videnskabsmænd. Jeg er nu ikke helt sikker paa, at man har Ret i, at de to Navne, Rask og Ørsted, er almindelig verdenskendte, det er de sikkert kun i snævre Kredse, og ganske særlig gælder det Navnet Hans Christian Ørsted. Men jeg er enig med den sidste ærede Taler i, at det for saa vidt er med Urette, som Ørsteds Opdagelse just var den, der viste Vejen til den senere mægtige Udvikling af Elektroteknikken og Studiet af Elektriciteten i det hele taget. I 1921 er det hundrede Aar siden, Ørsted gjorde sin Opdagelse, og der er bl. a. af Danmarks naturvidenskabelige Samfund taget Skridt til at forberede en Mindefest, og der har netop været Tanker fremme om at søge at skaffe Ørsted den fulde Anerkendelse, internationalt set, for, hvad han udrettede. Jeg mindes fra min Skoletid, at vi læste en stor, tyk, tysk Fysik, hvor alle Naturvidenskabens kendte